

Het project van David Bowie & Ivo van Hove

A new career in a new town

Ivo van Hove gaat het muzikale theaterstuk regisseren dat David Bowie al jaren wilde maken. Hoe kwamen ze met elkaar in contact? Wat betekent Bowie voor Van Hove? En wat voor keerpunt was *The Man Who Fell to Earth* (de inspiratie voor het stuk) ook weer in Bowie's carrière?

Door **Hein Janssen**

Bij die eerste ontmoeting was ik bloednerveus. Je zit toch tegenover een icoon en een jeugdidool van mij. Ik moet gewoon cool en rustig blijven, zei ik tegen mijzelf, en dat is me minstens twintig minuten gelukt. Toen ik hem vertelde dat ik als jongen van achttien tijdens mijn eerste tripje naar New York hem in Elephant Man heb gezien, vond hij dat bijzonder om te horen. Hij is bovendien een erg rustige man.'

Ivo van Hove, directeur van Toneelgroep Amsterdam, kon donderdag eindelijk bekend maken dat hij later dit jaar samen met David Bowie in New York de musical *Lazarus* gaat maken. *Lazarus* is een nieuwe musical op basis van muziek van David Bowie, geschreven door Enda Walsh en geïnspireerd op *The Man Who Fell to Earth* van Walter Tevis. De productie bevat een aantal nieuwe Bowiesongs, naast nieuwe arrangementen van bestaande songs. Deze nieuwe regie van Ivo van Hove, die hij samen maakt met zijn vaste vormgever Jan Versweyeld, gaat eind 2015 in wereldpremière.

Van Hove: 'Ik ben opgegroeid met Bowie's muziek, het is de soundtrack van mijn beginnende volwassenheid. Nu had ik dankzij *Lazarus* de kans om

hem persoonlijk te leren kennen. Uit de ontmoetingen en gesprekken is voor mij meer dan ooit duidelijk dat hij een kunstenaar pur sang is en dat dit project voor hem van levensgroot belang is.'

Van Hove heeft tot gisteren zijn samenwerking met Bowie geheim moeten houden. Hij heeft daarvoor een contract moeten ondertekenen, voordat hij ook maar het script gelezen had. Van Hove: 'Dat was natuurlijk een behoorlijk risico, maar aan de andere kant: we hebben het hier wél over David Bowie!'

Het contact tussen Van Hove en Bowie werd gelegd door de invloedrijke film- en theaterproducent Robert Fox (*The Hours*, *Closer*). Fox was op zoek naar een regisseur voor het Bowie-project en op het moment dat hij in Londen Van Hove's regie van het toneelstuk *A View from the Bridge* zag, wist hij: die twee moeten gaan samenwerken.

Bij de eerste ontmoeting hebben Bowie en tekstschrijver Walsh de eerste acte aan Van Hove voorgelezen, terwijl Bowie ook zelf de muziek maakte en de nummers zong. Van Hove was daarna meteen verkocht voor dit project, en andersom ook.

Vorig jaar december vond in het diepste geheim een workshop plaats waar Van Hove, Bowie en Walsh samen

met een aantal beoogde artiesten al aan *Lazarus* hebben gewerkt. In oktober 2015 beginnen de repetities, waarbij Bowie nauw betrokken zal zijn. Van Hove: 'Het is niet zó van: hier is de tekst en hier is de muziek en we zien elkaar wel op de première. Nee, David zal tijdens de repetities zelf aanwezig zijn en ook met de zangers gaan werken. Daar verheug ik me uiteraard erg op. Voor hem persoonlijk wordt dit ook een belangrijk project. 'Dit was altijd mijn droom: een theatervoorstelling met mijn muziek', zei hij na afloop van de workshop tegen mij.'

In december is *Lazarus* acht weken te zien in de Theatre Workshop in New York, een van de grote en gerenommeerde off-Broadway-theaters. Van Hove: 'Voor die plek is bewust gekozen omdat het iets alternatiever is dan het commerciële Broadway en vooral omdat *Lazarus* daar heel goed past. Maar natuurlijk hopen we dat deze productie daarna verder gaat, een tweede leven gaat leiden, waar dan ook. Maar het moet nog gemaakt worden, hè. Het wordt geen *feelgood musical*. Het is echt helemaal Bowie: romantisch, agressief, duister en bruut tegelijk. Nogal *dark*, zoals ze hier in New York zeggen.'

WIE IS ENDA WALSH?

Het script van *Lazarus*, de musical die David Bowie (muziek) en Ivo van Hove (regie) samen in New York gaan maken, zal geschreven worden door de Ierse toneelschrijver en scenarist Enda Walsh (1967). Een keuze die aangeeft dat er goed is nagedacht over de samenstelling van het artistiek team. 'Nogal dark', noemt Van Hove het verhaal van *Lazarus*, gebaseerd op film en boek *The Man Who Fell to Earth*. Datzelfde zou je net zo goed kunnen zeggen van het complete oeuvre van Walsh. Dood, eenzaamheid en het dunne laagje vernis dat we menselijke beschaving noemen, zijn terugkerende thema's in Walsh' werk. Dat klinkt zwaar, maar tegelijkertijd zijn de personages in zijn stukken vaak energieke figuren, praatgraag en opgewekt, niet zelden tegen de klippen op. Die tegenstelling maakt zijn drama's tot aantrekkelijke tragikomedies. Walsh – opgegroeid in Dublin, in het rumoerige Ierland van de jaren tachtig – laat zien wat er broeit onder de oppervlakte. Achter een vrolijke verschijning schuilt bij hem altijd een diepe, zwarte afgrond. Beckett en Pinter zijn duidelijke invloeden geweest

op zijn toneeltaal, die alledaagse banaliteiten vermengt met poëzie.

In 1996 brak hij door met *Disco Pigs*, over twee tieners in een verstikkende relatie, met uiteindelijk een tragische afloop. De Ierse acteur Cillian Murphy speelde de hoofdrol. Later werd het stuk verfilmd, eveneens met Murphy en Walsh, die het script schreef en zo in de filmwereld belandde. Walsh schreef daarna het script voor *Hunger*, een prijswinnende film van Steve McQueen over een IRA-strijder in hongerstaking. Zelf won Walsh een Tony Award voor zijn script voor de musical *Once*, nu te zien in Londen. Walsh schreef tot nu toe zeven-tien toneelstukken en vier films. In Nederland is naast *Disco Pigs* ook zijn stuk *The New Electric Ballroom* te zien geweest, uiterst beklemmend geregisseerd door Susanne Kennedy bij het Nationale Toneel. En later bij dezelfde groep ook *Bedbound* (als *Gekluisterd*), met een memorabele Mark Rietman in de rol van een psychotische jongen in een veel te ruim zittend pak.

Vincent Kouters

Candy Clark als Mary Lou en David Bowie als Thomas Jerome Newton in *The Man Who Fell to Earth*.